Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Vijeću od pet sudija, u sastavu: predsjednik Miodrag Simović, potpredsjednice Valerija Galić i Seada Palavrić, i sudije Mato Tadić i Krstan Simić, na sjednici održanoj 17. decembra 2009. godine, u predmetu broj **AP 3152/07**, rješavajući apelaciju **Drage Šoljić i dr.,** na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 16. stav 2. i člana 59. stav 2. alineja 1. Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine» br. 60/05, 64/08 i 51/09), donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI

Odbacuje se kao nedopuštena apelacija **Drage Šoljić, Dragana Knezovića, Nedeljke Đukić, Sulejmana Ćišića, Fadile Ćišić, Zorana Škipine, Arise Điho, Zehre Aničić, Narcisa Selimotića i Miralema Fazlibegovića** podnesena protiv rješenja Kantonalnog suda u Mostaru broj 007-0-Gž-07-001158 od 18. oktobra 2007. godine i rješenja Općinskog suda u Mostaru broj 07 58 P 021005 07 P od 21. juna 2007. godine, zbog toga što je očigledno *(prima facie)* neosnovana.

OBRAZLOŽENJE

1. Draga Šoljić, Dragan Knezovića, Nedeljka Đukić, Sulejman Ćišić, Fadila Ćišić, Zoran Škipina, Arisa Điho, Zehra Aničić, Narcis Selimotić i Miralem Fazlibegović (u daljnjem tekstu: apelanti) iz Mostara koje zastupa Dušanka Šoljić Ćorić advokatica iz Mostara, podnijeli su 21. novembra 2007. godine, apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv rješenja Kantonalnog suda u Mostaru (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 007-0-Gž-07-001158 od 18. oktobra 2007. godine i rješenja Općinskog suda u Mostaru (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 07 58 P 021005 07 P od 21. juna 2007. godine.

2. Apelanti su podnijeli tužbu Općinskom sudu protiv Grada Mostara (u daljnjem tekstu: tuženi) radi smetanja posjeda. U tužbi su naveli da su u maju 2001. godine, uselili u zgradu u ul. Alekse Šantića broj 24 u Mostaru nakon što je izvršena obnova zgrade kao i obnova dvorišne ograde oko cijele zgrade. Apelanti su dalje naveli da su otkupili stanove pa su postali korisnici dvorišta i zgrade i spornog zida kao zajedničkih pripadajućih uređaja. Apelanti su također istakli da je tuženi vodio upravni postupak protiv Fadile i Sulejmana Ćišića te je ishodio odluku kojom je srušio sporni zid iako se u tom postupku moralo utvrditi da je ograđeno dvorište sa spornim zidom zajedničko dvorište u posjedu svih stanara a ne samo porodice Ćišić. Apelanti su predložili da sud donese rješenje kojim će utvrditi da ih je tuženi zasmetao u zadnjem mirnom i faktičkom posjedu i korištenju djela dvorišta i zida.

3. Rješenjem Općinskog suda broj 07 58 P 021005 07 P od 21. juna 2007. godine, koje je potvrđeno rješenjem Kantonalnog suda broj 007-0-Gž-07-001158 od 18. oktobra 2007. godine, odbijen je tužbeni zahtjev apelanata kojim su tražili da se utvrdi da je tuženi 11. decembra 2006. godine, izvršio smetanje posjeda na njihovu štetu na nekretnini pobliže označenoj u dispozitivu rješenja, na način što su srušili zid približne dužine 1,20 m, širine 0,30 m i visine 1,10 m koji se nalazi u produžetku istočne vanjske fasade zgrade okomito na dio mrtvog zida vlasništvo obiteljske kuće Temim, pa s tim u vezi da se naloži tuženom da izvrši povrat prvobitnog stanja i da se ubuduće kloni bilo kakvog sličnog smetanja.

4. U obrazloženju rješenja Općinski sud se pozvao na odredbu člana 80. Zakona o vlasničko pravnim odnosima («Službene novine Federacije BiH», broj 6/98) prema kojoj posjednik ima pravo zaštite od protivpravnog uznemiravanja ili oduzimanja posjeda (smetanje posjeda). Općinski sud je naveo da među strankama nije sporno da je sporni zid srušen od strane tuženog i to na osnovu izvršnog rješenja Odjela za ekonomiju, sigurnost i okoliš Grada Mostara (u daljnjem tekstu: Odjel) broj 08-25-13/05 od 27. jula 2005. godine, kojim rješenjem je apelantima Fadili i Sulejmanu Ćišiću kao vlasnicima stana u ul. Alekse Šantića broj 24 naloženo da uklone sa južne strane objekta betonski zid dimenzije 1,2 m x 1,10 m i dovedu u prijašnje stanje. Općinski sud je također istakao da ocjenom provedenih dokaza nije mogao na jasan i nedvosmislen način utvrditi aktivnu legitimaciju apelanata budući da nisu ponudili niti jedan dokaz svoje faktičke vlasti na spornom zidu a niti činjenice vlasništva na etažnim dijelovima zgrade u Mostaru ul. Alekse Šantića broj 24 te suvlasništva na dijelovima zgrade koji služe zgradi kao cjelini.

5. Općinski sud je također istakao da je uvidom u kopiju katastarskog plana utvrđeno da je kao posjednik nekretnine označene kao k.č. 3746/1 na kojoj je izgrađen sporni zid označen SIZ stanovanja Mostar sa djelom 1/1. Obzirom na navedeno kao i činjenicu da je k.č. 3746/1 k.o. Mostar II ujedno i zemljište koje služi za redovitu upotrebu susjednog kolektivnog stambenog objekta označenog kao k.č. 3745, Općinski sud je zaključio da se urbanističkim planom nije definirala i jasno utvrdila površina zemljišta potrebna za redovitu upotrebu zgrade a što je u isključivoj nadležnosti Općinskog organa uprave. Imajući u vidu činjenicu da je do uklanjanja spornog zida došlo na osnovu rješenja Odjela od 27. jula 2005. godine i zaključka o dozvoli izvršenja istog organa od 29. septembra 2005. godine, sud je ocijenio da apelantima u smislu člana 80. Zakona o vlasničko pravnim odnosima ne pripada pravo na posjedovnu zaštitu jer se uklanjanje spornog zida ne može smatrati protivpravnim uznemiravanjem ili oduzimanjem posjeda. Na kraju Općinski sud je istakao da je temelj dokazivanja na strani apelanata pa kako nisu ponudili niti jedan dokaz u pravcu dokazivanja činjenica (vrijeme uklanjanja spornog zida, saznanje za počinitelja) a tužba je podnesena 8. januara 2007. godine, to nije mogao utvrditi da apelantima pripada pravo na posjedovnu zaštitu u smislu člana 82. Zakona o vlasničko pravnim odnosima a imajući u vidu subjektivni prekluzivni rok od 30 dana.

6. U obrazloženju rješenja Kantonalni sud je istakao da je prvostepeni sud potpuno i pravilno utvrdio činjenično stanje na koje je pravilno primijenio materijalno pravo a za svoju odluku dao dovoljno jasne i osnovane razloge. Kantonalni sud je ukazao na odredbu čl. 75. i 80. Zakona o vlasničko pravnim odnosima te istakao da je prema navedenim odredbama propisano da oduzimanje posjeda stvari ili uznemiravanje mora biti protivpravno da bi posjednik imao pravo na sudsku zaštitu. Tamo gdje zakon dozvoljava oduzimanje ili uznemiravanje posjeda posjednik ne uživa posjedovnu zaštitu a ako se smetanje odnosno oduzimanje posjeda zasniva na zakonskom ovlaštenju ili na odluci državnog organa ne radi se o protivpravnoj povredi posjeda, odnosno državine pa takav posjednik ne uživa posjedovnu zaštitu. Kantonalni sud je naveo da je sporni zid srušen od strane tuženog na osnovu rješenja Odjela i zaključka o dozvoli izvršenja pa je prvostepeni sud pravilno utvrdio da apelantima ne pripada pravo na posjedovnu zaštitu budući da je sporni zid uklonjen na osnovu zakonskog ovlaštenja i čin uklanjanja spornog zida ne može se smatrati protivpravnim uznemiravanjem ili oduzimanjem posjeda. Na kraju Kantonalni sud ukazuje i na upitnost blagovremenosti tužbe obzirom na vrijeme donošenja rješenja Odjela kao i izvršenja tog rješenja od 29. septembra 2005. godine. Naime kako je tužba podnesena 8. januara 2007. godine, to apelantima ne bi pripada posjedovna zaštita ni u smislu odredbe člana 82. Zakona o vlasničko

pravnim odnosima jer je subjektivni prekluzivni rok za podnošenje tužbe 30 dana, odnosno godina dana od saznanja za smetanje.

7. Apelanti su naveli da im je osporenim odlukama prekršeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3. e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav I. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, pravo na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije i pravo na nediskriminaciju iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije. Apelanti smatraju da im je povrijeđeno pravo na pravično suđenje i pravo na imovinu jer su osporena rješenja zasnovana na pogrešnoj primjeni materijalnog propisa-Zakona o vlasničko pravnim odnosima odnosno da sudovi «ne posmatraju smetanje posjeda principijelno» u skladu sa članom 80. Zakona o vlasničko pravnim odnosima iz razloga što je tužena strana društveno politička zajednica odnosno tijelo lokalne uprave. Apelanti smatraju da nisu bili ravnopravni pred sudom, da su oba suda presuđivala po inerciji zaštite navedenog društvenog interesa, odnosno uz očigledno preferiranje tužene strane te ističu da je tužena bila neka fizička osoba, rješenja bi bila u njihovu korist. Predložili su da Ustavni sud usvoji apelaciju, ukine osporena rješenja i riješi meritorno predmet tako što će usvojiti tužbeni zahtjev.

8. Pri ispitivanju dopustivosti apelacije Ustavni sud je pošao od odredaba člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 16. stav 2. Pravila Ustavnog suda.

Član VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kad ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

Član 16. stav 2. Pravila Ustavnog suda glasi:

Ustavni sud će odbaciti apelaciju kao očigledno (prima facie) neosnovanu kada utvrdi da ne postoji opravdan zahtjev stranke u postupku, odnosno da predočene činjenice ni na koji način ne mogu opravdati tvrdnju da postoji kršenje Ustavom zaštićenih prava

i/ili kada se za stranku u postupku utvrdi da ne snosi posljedice kršenja Ustavom zaštićenih prava, tako da je ispitivanje merituma apelacije nepotrebno.

9. Ustavni sud, u fazi ispitivanja dopustivosti predmeta, mora utvrditi, između ostalog, i da li su ispunjeni uslovi za meritorno odlučivanje koji su navedeni u članu 16. stav 2. Pravila Ustavnog suda. U vezi s tim, Ustavni sud ukazuje da prema vlastitoj jurisprudenciji i praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud), apelant mora navesti povredu svojih prava koje štiti Ustav Bosne i Hercegovine i ove povrede moraju djelovati vjerovatno. Apelacija je očigledno neosnovana ukoliko joj manjkaju *prima facie* dokazi koji, sa dovoljnom jasnoćom pokazuju da je navedena povreda ljudskih prava i sloboda moguća (vidi Evropski sud, *Vanek protiv Slovačke* presuda od 31. maja 2005. godine, aplikacija broj 53363/99 i Ustavni sud, odluka broj AP156/05 od 18. maja 2005. godine), te ako činjenice u odnosu na koje se podnosi apelacija očigledno ne predstavljaju kršenje prava koje apelant navodi, tj. ako apelant nema «opravdan zahtjev» (vidi Evropski sud, *Mezőtúr-Tiszazugi Vízgazdálkodási Társulat protiv Mađarske,* presuda od 26. jula 2005. godine, aplikacija broj *5503/02*), kao i kad se utvrdi da apelant nije «žrtva» kršenja Ustavom zaštićenih prava.

10. U odnosu na navode apelanata da nisu bili ravnopravni pred sudom i da su oba suda proizvoljno primijenili materijalni propis jer su očigledno preferirali tuženoj strani, Ustavni sud ukazuje da važan element zahtjeva pravičnog suđenja predstavlja princip ravnopravnosti pred sudom («jednakost oružja»). Taj princip podrazumijeva, kako je Evropski sud za ljudska prava naveo u predmetu *Dombo Beheer B.V. protiv Holandije* u kontekstu građanskog postupka, da objema stranama mora biti data razumna mogućnost izlaganja svog predmeta, uključujući i iznošenje dokazne građe, pod uvjetima koji ih ne stavljaju u znatno podređen položaj u odnosu na protivnika (vidi Evropski suda za ljudska prava, *Dombo B.V. protiv Holandije,* presuda od 27. oktobra 1993. godine, serija A, broj 274, str. 19).

11. Ustavni sud smatra da su u konkretnom predmetu apelanti imali priliku suprotstaviti se sa svojim navodima i argumentima drugoj strani. U tom smislu, Ustavni sud zapaža da apelanti ne nude argumente ili dokaze iz kojih bi se mogao izvući zaključak da je princip ravnopravnosti stranaka prekršen, niti je kršenje tog principa očigledno u konkretnom predmetu. Činjenica da je tuženi «društveno politička zajednica odnosno tijelo lokalne uprave», samo po sebi, nije dokaz da je princip ravnopravnosti stranaka pred sudom na bilo koji način prekršen. Postupak u ovoj parničnoj stvari vođen je po novom Zakonu o parničnom postupku koji u članu 7. stav 1. propisuje da

«Stranke su dužne da iznesu sve činjenice na kojima zasnivaju svoje zahtjeve i da izvode dokaze kojima se utvrđuju činjenice.» Prema navedenoj zakonskoj odredbi apelanti su bili u obavezi da prikupljaju činjeničnu građu za donošenje odluke suda. Raspravno načelo propisano navedenim članom podrazumijeva «koliko činjenica toliko i prava», a samim tim oslobađa sud obaveze da po službenoj dužnosti prikuplja dokaze i potpuno i istinito utvrđuje sporne činjenice. U konkretnom slučaju Ustavni sud primjećuje da apelanti u toku postupka nisu ponudili dokaze na osnovu kojih bi sud mogao na jasan i nedvosmislen način utvrditi da im pripada pravo na posjedovnu zaštitu. Naime redovni sudovi su u obrazloženju osporenih odluka naveli da je sporni zid srušen od strane tuženog na osnovu izvršnog rješenja te da apelantima ne pripada pravo na posjedovnu zaštitu jer se uklanjanje spornog zida ne može smatrati protivpravnim uznemiravanjem ili oduzimanjem posjeda u smislu odredbi Zakona o vlasničko pravnim odnosima. Također redovni sudovi su u obrazloženju odluka istakli da je upitna i blagovremenost tužbe obzirom da apelanti nisu ponudili dokaze u pravcu vremena uklanjanja spornog zida, saznanja za počinitelja odnosno sud nije moga utvrditi da li apelantima pripada pravo na posjedovnu zaštitu imajući u vidu subjektivni prekluzivni rok od 30 dana. Ustavni sud smatra da su redovni sudovi za svoje tvrdnje dali jasne, precizne i logične zaključke zasnovane na pravilnoj primjeni materijalnog prava-Zakona o vlasničko pravnim odnosima, koji pored blagovremenosti, nastalog smetanja i posljednjeg mirnog posjeda, kao bitnih elemenata za pružanje posjedovne zaštite, predviđa i protivpravnost u postupanju.

12. Na osnovu izloženog, Ustavni sud smatra da, u vezi sa navodima apelanata o kršenju prava na pravično suđenje, nema ništa što ukazuje da apelanti imaju «opravdan zahtjev» koji pokreće pitanja iz Ustava Bosne i Hercegovine ili Evropske konvencije, koja bi trebalo meritorno ispitati. Zbog toga, Ustavni sud smatra da su navodi apelanata o kršenju prava iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije očigledno (*prima facie)* neosnovani.

13. Apelanti također, smatraju da im je osporenim odlukama, povrijeđeno pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Ustavni sud zapaža da se apelanti nisu konkretno pozvali na neki od principa sadržanih u članu 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju. Obzirom da se, u suštini, navodi o kršenju prava na imovinu zasnivaju na navodima koji korespondiraju navodima o kršenju prava na pravično suđenje, a što je Ustavni sud već apsolvirao u prethodnim tačkama u vezi sa članom 6. stav 1. Evropske konvencije, te kako uz apelaciju nije dostavljen bilo kakav dokaz koji bi mogao, *prima facie,* ukazati mogućim i vjerovatnim navode o kršenju ovog prava, Ustavni sud zaključuje, da su navodi

o kršenju prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, očigledno *(prima facie)* neosnovani.

14. U vezi sa navodima apelanata o kršenju prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije, Ustavni sud ukazuje na to da ova odredba ima supsidijarni karakter i da se primjenjuje samo u vezi sa drugim pravom zaštićenim Evropskom konvencijom. Apelanti nisu naveli u odnosu na koje pravo im je navodno uskraćeno pravo na djelotvoran pravni lijek, pa se samo može zaključiti da se ovi navodi odnose na pravo na pravično suđenje i imovinu. Ustavni sud primjećuje da su u konkretnom slučaju apelanti imali i koristili mogućnost izjavljivanja propisanog pravnog lijeka, a činjenica da taj pravni lijek nije rezultirao ishodom koji bi za njih bio pozitivan ne znači da je taj pravni lijek nedjelotvoran ili da je apelantima na bilo koji način bio uskraćen. Stoga, Ustavni sud smatra da su i ovi navodi apelanata očigledno *(prima facie)* neosnovan.

15. U vezi sa navodima o diskriminaciji, Ustavni sud zapaža da apelanti u pogledu prava na nediskriminaciju nisu izričito naveli u vezi sa kojim pravom smatraju da su diskriminirani, međutim Ustavni sud iz sadržaja apelacije zaključuje da se apelanti pozivaju na pravo na nediskriminaciju u vezi sa pravom na pravično suđenje i pravom na imovinu. U konkretnom slučaju apelanti u pogledu prava na nediskriminaciju nisu dostavili bilo kakav dokaz koji bi mogao pokazati da se zaista radi o diskriminaciji po bilo kom osnovu niti to proizilazi iz informacija i dokumenata predočenih Ustavnom sud. Ustavni sud smatra da su navodi apelanata o diskriminaciji paušalni a eventualna proizvoljnost i diskriminirajući primjena zakona nije očigledna, kako je već utvrđeno prilikom razmatranja prava na pravično suđenje i prava na imovinu. Stoga Ustavni sud zaključuje da apelanti nemaju «opravdan zahtjev» u vezi sa kršenjem prava na nediskriminaciju, te da su njihovi navodi o povredi prava na nediskriminaciju iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi sa pravom na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije i pravom na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, također očigledno (*prima facie*) neosnovani..

16. Imajući u vidu odredbu člana 16. stav 2. Pravila Ustavnog suda, prema kojoj će se apelacija odbaciti kao nedopuštena ukoliko je očigledno *(prima facie)* neosnovana, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

17. U skladu sa članom VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine

prof. dr. Miodrag Simović